

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО МЕХАНОЕЛЕКТРОТЕХНИКА “ЮРИЙ ГАГАРИН”

ул. “Свобода” № 31
гр. Петрич

тел.: 0882 655 776
e-mail: pgmet_petrich@mail.bg

www.pgmet1.com

УТВЪРЖДАВАМ,

Директор:
(Таня Иванова)

*ВХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО
РАВНИЩЕ - завършено основно образование
СРОК НА ОБУЧЕНИЕ - 5 години
ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ - дневна
ОРГАНИЗАЦИОННА ФОРМА - клас
ИЗХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО РАВНИЩЕ –
завършен XII клас
НИВО ПО НАЦИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА (НКР) – 4
РАМКОВА ПРОГРАМА В - ВАРИАНТ В6*

УЧИЛИЩЕН УЧЕБЕН ПЛАН

ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ С ПРИДОБИВАНЕ НА
ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ
БЕЗ ИНТЕНЗИВНО И БЕЗ РАЗШИРЕНО ИЗУЧАВАНЕ НА ЧУЖД ЕЗИК
за IX^б клас
за учебната 2022/2023 година

СПЕЦИАЛНОСТ: код 8401101 „Спедиция, транспортна и складова логистика”

ПРОФЕСИЯ: код 840110 „Спедитор-логистик”

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: код 840 „Транспортни услуги“

Училищният учебен план е разработен с участието на местния бизнес, във връзка с изискванията на чл. 16, ал. 3 от Наредба №4 / 30.11.2015 г. за учебния план, приет е на заседание на Педагогическия съвет – протокол № 13 / 13.09.2022 г., съгласуван е с Обществения съвет към училището – протокол № 6 / 09.09.2022 г., Утвърден е със заповед на директора *P.009-607/13.09.2022г.....*

Петрич, 2022 г.

I. ГРАФИК НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС - утвърден със Заповед №РД 09-4066 /30.08.2022 г. на министъра на образованието и науката за учебната 2022/2023 година.

II. УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ, СЕДМИЧЕН И ГОДИШЕН БРОЙ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ

Видове подготовка, учебни предмети	I гимназиален етап	
	IX клас	
Учебни седмици	36	
Раздел А – задължителни учебни часове		
I. Общобразователна подготовка		
<i>Учебни предмети</i>	<i>Седмичен брой учебни часове</i>	<i>Годишен брой учебни часове</i>
Български език и литература	3	108
Чужд език – Английски език	2	72
Втори чужд език – Френски език	2	72
Математика	3	108
Информационни технологии	1	36
История и цивилизации	2	72
География и икономика	1	36
Философия	1	36
Биология и здравно образование	1	36
Физика и астрономия	1	36
Химия и опазване на околната среда	1,5	54
Музика	0,5	18
Изобразително изкуство	0,5	18
Физическо възпитание и спорт	2	72
II. Обща професионална подготовка		
Здравословни и безопасни условия на труд	0,5	18
Общо за раздел А	22	792
Раздел Б – избираеми учебни часове		
III. Отраслова професионална подготовка		
Теория на професията		
Стокзнание	1	36
IV. Специфична професионална подготовка		
Теория на професията		
Логистика	1	36
V. Разширена професионална подготовка		
Теория на професията		
Обща теория на пазарното стопанство	3	108
Практика на професията		
Учебна практика Икономика на автотранспортно предприятие	3	108
Учебна практика Организация на превозите	2	72
VI. Разширена подготовка		
Общо за раздел Б	10	360
Общо за раздел А + раздел Б	32	1152
Раздел В – факултативни учебни часове		
VII. Допълнителна подготовка	4	144
Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	32	1152

III. ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

1. Учебният план е разработен на основание на чл. 94, на Закона за предучилищното и училищното образование, Закона за професионалното образование и обучение, чл. 14, чл. 16 и чл. 17 на Наредба № 4 от 2015 г. за учебния, рамкова програма В – вариант В6 и Държавния образователен стандарт (ДОС) за придобиване на квалификация по професията “ Спедитор-логистик“.
2. Всяка учебна седмица, освен часовете по физическо възпитание и спорт – ООП, се включва и по един учебен час за организиране и провеждане на спортни дейности чрез следните видове спорт: Волейбол съгласно чл. 92, ал. 1 от ЗПУО, чл.14, ал. 3, т. 7 и ал. 5 от Наредба № 4/30.11.2015 за учебния план, Заповед № РД09-1111/15.08.2016 г. на министъра на образованието и науката за организиране и провеждане на спортни дейности.
3. Всяка учебна седмица включва и по един час *час на класа* съгласно чл. 92, ал. 2 от ЗПУО, чл. 14, ал. 6 от Наредба № 4/30.11.2015 за учебния план.
4. Изучаваният първи чужд език продължава в XI и XII клас като чужд език по професията.
5. Изучаваният втори чужд език е френски език.
6. Учебните часове по Химия и опазване на околната среда ще се изучават по 2 часа седмично първи учебен срок и по 1 час седмично втори учебен срок.
7. Учебните часове по Изобразително изкуство ще се изучават по 1 час седмично втори учебен срок.
8. Учебните часове по Музика ще се изучават по 1 час седмично първи учебен срок.
9. Учебните часове по Здравословни и безопасни условия на труд ще се изучават по 1 час седмично втори учебен срок.
10. Учебните часове, предоставени за разширена професионална подготовка, се разпределят в училищния учебен план за изучаване на учебни предмети/модули, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и/или специфичната професионална подготовка в съответствие с интересите и индивидуалните възможности на учениците и с възможностите на училището в съответствие с ДОС за придобиване на квалификация по професията.
11. Учебните часове, предоставени за разширена професионална подготовка, се използват за усвояване на резултати от ученето от ДОС за придобиване на квалификация по професия с по-ниска степен на професионална квалификация в съответствие с интересите на учениците и с възможностите на училището.
12. Учебните часове, предоставени за разширена подготовка, се разпределят в училищния учебен план за изучаване на учебни предмети от общообразователната подготовка в зависимост от интересите на учениците и възможностите на училището.

13. Производствената практика се провежда по учебна програма и график, утвърдени от директора на училището в зависимост от конкретните условия и възможностите за организирането ѝ. Учебната програма и графикът се съгласуват с ръководителя на стопанската организация (предприятие), в която се провежда практическото обучение.
14. Факултативните учебни часове, предоставени за допълнителна подготовка, може да се използват за изучаване на учебни предмети, модули и/или дейности, които училището може да предложи и отговарящи на интересите на учениците.

ул. "Свобода" № 31
гр.Петрич

тел.: 088 655 776
e-mail: pgmet_petrich@mail.bg

www.pgmet1.hit.bg

Утвърждавам:
Таня Иванова
Директор на
ПГМЕТ "Юрий Гагарин"

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

За разширена професионална подготовка

по

ОБЩА ТЕОРИЯ НА ПАЗАРНОТО СТОПАНСТВО

за IX клас

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

КОД 840 „Транспортни услуги“

ПРОФЕСИЯ:

КОД 840110 „Спедитор-логистик“

СПЕЦИАЛНОСТ:

КОД 8401101 „Спедиция, транспортна и складова логистика“

Учебната програма е разработена с участието на местния бизнес, във връзка с изискванията на чл. 16, ал. 3 от Наредба №4 / 30.11.2015 г. за учебния план, приет е на заседание на Педагогическия съвет – протокол № 13 / 13.09.2022 г., съгласуван е с Обществения съвет към училището – протокол № 6 / 09.09.2022 г., Утвърден е със заповед на директора *DD 9-6081/13.09.2022г*

Петрич, 2022

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА И ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебната програма е предназначена за професията 840110 „Спедитор-логистик“, специалност 8401101 „Спедиция, транспортна и складова логистика“ от професионално направление **Транспортни услуги** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение, за които по учебния план се изучава учебният предмет **Обща теория на пазарното стопанство**.

В учебната програма е включено учебно съдържание, с овладяването на което се цели учениците да усвоят система от научни знания за основните икономически понятия, общата теория на пазарното стопанство, действието на основните икономически закони, нестабилността и регулирането на икономическата система, проблемите в българската икономика и изискванията на Европейския съюз в периода на присъединяване, и да избират рационални и оптимални икономически решения.

Учениците придобиват и професионални компетенции за разкриване на взаимодействието между икономическите процеси и явления на микро- и макроравнище.

Едновременно с усвояването на теоретичните знания у учениците се формират начални практически умения за решаване на конкретни икономически задачи за развиване на адаптивност, лична комуникативна и творческа компетентност.

Обучението по предмета се организира чрез теоретични уроци за нови знания при активно включване на ученика в учебния процес, чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание, чрез анализиране на данни. По някои от темите могат да се използват и елементи от практическото обучение с цел изграждане на навици за икономическо мислене и поведение, ориентиране в икономическа ситуация към даден момент, способност за самостоятелна работа със справочни таблици и помощна литература и използване програмни продукти и Internet. Обучението по предмета има за цел развиване на инициативност, организаторски и управленски умения, готовност за работа в екип, необходими в предприемаческата дейност.

II. ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ ЗА УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

IX клас: I учебен срок – 18 учебни седмици x 3 учебни часа = **54 учебни часа**

II учебен срок – 18 учебни седмици x 3 учебни часа = **54 учебни часа**

Общо: 108 учебни часа

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

№	Уч. седмица	Разпределение на учебния материал по теми	Брой часове	Нови знания	Управлене ния	Преговор
		РАЗДЕЛ I. ВЪВЕДЕНИЕ В ИКОНОМИКАТА	22			
		Тема 1. Икономиката като наука.				
1.	1	Основни икономически понятия. Предмет на общата теория на пазарното стопанство.		1		
2.	1	Закон за управление на стопанството.		1		
3.	1	Обособяване и съвременни разбирания за икономиката като наука.		1		
		Тема 2. Основни икономически концепции.				
4.	2	Възможни алтернативи за балансиране на потребностите и ресурсите.		1		

5.	2	Разпределение чрез определяне на индивидуални потребности.		1		
6.	2	Взаимоизгодна търговия.		1		
7.	3	Движение на печалбата.		1		
8.	3	Конкуренцията на пазара.		1		
9.	3	Разпределение чрез цените на стоките и доходите.		1		
		Тема 3. Оскъдност и потребности.				
10.	4	Класификация на потребностите. Потребности и блага.		1	1	
11.	4	Основни икономически ресурси – земя, труд, предприемачество, капитал, информация.		1		
		Тема 4. Необходимост от избор.				
12.	5	Целенасоченост и рационализация на избора.		1		
13.	5	Етапи и критерии при избора на алтернатива.		1		
14.	5, 6	Компромис на икономически потребности.		1	1	
		Тема 5. Модели на организация на общественото стопанство.				
15.	6	Икономическа система.		1		
16.	6	Модели на организация: традиционна, командна, частно-пазарна – характеристика.		1		
17.	7	Смесена икономика – компромиси и характеристика.		1		
18.	7	Упражнение			1	
19.	7	Преговор				1
20.	8	Контролна работа			1	
		РАЗДЕЛ II. ПАЗАР И ПАЗАРНИ МЕХАНИЗМИ	26			
		Тема 1. Основни категории на пазара.				
21.	8	Обща характеристика на пазара.		1		
22.	8	Пазар - функции и пазарни фактори.		1		
23.	9	Видове пазари.		1		
		Тема 2. Размяна на стоки и услуги. Пари и техните функции.				
24.	9	Блага, продукт и стока. Размяна и форми на размяната.		1	1	
25.	10	Пари и техните функции.		2	1	
		Тема 3. Търсене и предлагане.				
26.	11	Законът за търсенето и изборът на потребителя.		1		
27.	11	Фактори, влияещи върху търсенето.		1		
28.	11	Еластичност на търсенето.		1		
29.	12	Закон за предлагането и изборът на потребителя.		1		
30.	12	Фактори, влияещи върху предлагането.		1		
31.	12	Еластичност на предлагането.		1		
32.	13	Пазарно равновесие. Механизъм на пазарно равновесие.		1		
33.	13	Пазарни структури.		1		
34.	13	Конкуренция. Монопол.		1		
		Тема 4. Форми на организацията на бизнеса.				
35.	14	Приходи, разходи и печалба на фирмата.		1	1	
36.	14	Правен статут на предприятието. Регистрация, несъстоятелност и ликвидация.		1		
37.	15	Институционална форма на бизнеса: Едноличен търговец, търговски дружества и кооперации.		1		
38.	15	Акционерни дружества.		1		
39.	15, 16	Офшорна фирма.		1	1	
40.	16	Обобщение				1

41.	16	Контролна работа			1	
		РАЗДЕЛ III. ИЗМЕРИТЕЛИ В ИКОНОМИКАТА	16			
		Тема 1. Модели в икономиката.				
42.	17	Циркулярен поток при двусекторен модел на икономиката.		1		
43.	17	Циркулярен поток при трисекторен модел на икономиката.		1		
		Тема 2. Брутен национален продукт.				
44.	17	Характеристика на БНП.		1		
45.	18	Начини на измерване на брутен национален продукт – приходен и разходен подход.		1	1	
46.	18, 19	Брутен вътрешен продукт.		1	1	
		Тема 3. Колебания в икономиката.				
47.	19	Стопански цикли.		1		
48.	19	Равновесие и нестабилност на икономическата система.		1		
		Тема 4. Макроикономическа нестабилност.				
49.	20	Заетост и безработица – същност, видове, измерване.		1	1	
50.	20, 21	Инфлация – причини, видове, измерване.		1	1	
51.	21	Социално-икономически последици.		1		
52.	21	Обобщение				1
53.	22	Контролна работа			1	
		РАЗДЕЛ IV. ДЪРЖАВАТА И ПУБЛИЧНИТЕ БЛАГА	26			
		Тема 1. Пазарни дефекти.				
54.	22	Максимизиране на печалбите.		1		
55.	22	Ценова дискриминация.		1		
		Тема 2. Регулиращата роля на държавата.				
56.	23	Правна и законова защита.		1	1	
57.	23	Преразпределение на доходите.		1		
58.	24	Ползи и загуби за трети страни.		1		
59.	24	Предоставяне на блага за обществено ползване.		1		
60.	24	Защита на конкуренцията.		1		
		Тема 3. Данъчна система и разходна политика на държавата.				
61.	25	Данъчна политика – данъчно облагане, видове данъци.		2	1	
62.	26	Държавен бюджет – същност, принципи на съставяне, държавни разходи, дефицит и излишък.		2	1	
63.	27	Държавен дълг – характеристика.		1		
64.	27	Фискална политика – същност, функции, цели, видове и средства за осъществяване.		1	1	
		Тема 4. Парично-кредитна политика.				
65.	28	Парично-кредитна политика на държавата.		1	1	
66.	28,29	Банки и тяхната роля в запазването на икономическото равновесие.		1	1	
67.	29	Роля и инструменти на Българската народна банка.		1	1	
		Тема 5. Регулиране на социални конфликти.				
68.	29	Икономически функции на правителството на Република България.		1		
69.	30	Обобщение				1
70.	30	Контролна работа			1	
		РАЗДЕЛ V. МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ И	18			

ИНТЕГРАЦИОННИ ОБЩНОСТИ						
Тема 1. Международна търговия.						
71.	30	Икономически предпоставки за възникване – сравнителни предимства и специализация.		1		
Тема 2. Особенности и тенденции на международната търговия.						
72.	31	Свободната търговия – принципи и последици.		1	1	
73.	31	Световни организации.		1		
74.	32	Валута, валутен пазар и валутен курс.		2	1	
Тема 3. Търговски бариери.						
75.	32	Мотиви за тяхното прилагане.		1		
76.	33	Мита, акцизи и данъци.		2	1	
77.	33	Импортни квоти.		1		
78.	34	Икономически последици от въвеждането на търговските бариери.		1	1	
Тема 4. Европейски съюз – модел на икономическата интеграция.						
79.	34	Възникване и същност на икономическата интеграция.		1		
80.	35	Равнище на интеграция.		1		
81.	35	Европейски съюз – създаване, механизъм на функциониране, основни цели и резултати.		1	1	
82.	36	Годишен преговор				3
ВСИЧКО ЧАСОВЕ			108	77	27	4

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва да знаят:

- основните икономически проблеми;
- основните категории на пазара;
- основните икономически закони и тяхното проявление;
- основните пазарни структури;
- формите на организация на бизнеса;
- организацията и заплащането на труда;
- основните понятия за публични блага;
- измерителите в икономиката;
- безработицата и инфлацията;
- парите и банковата система;
- държавния бюджет, данъчната система и държавния дълг;
- фискалната политика;
- международната търговия;
- икономическия растеж;
- икономическата интеграция;

да могат да:

- анализират проявлението на двата икономически закона при различните пазарни ситуации;
- пренасят и прилагат знания в нови ситуации;
- работят с помощна литература, с таблици с информация за икономически процеси и явления;
- изобразяват графично икономическа информация;
- анализират конкретни икономически ситуации.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Стоянка Марукян – ПГТ ”Макгахан”, гр.София

Мария Костова – ПГТ ”Макгахан”, гр.София

Ирена Ортакчийска – ПГЖПТ „Никола Корчев”, гр.София

Румяна Ганчовска – ВМГ “Свети Николай Чудотворец”, гр.Варна

Ивелина Атанасова – ВМГ “Свети Николай Чудотворец”, гр.Варна

инж.Пламен Куртев – ПГРКК, гр.Русе

Ана Иванова – ПГТТМ, гр.Казанлък

Галя Енева – ПГТТМ, гр.Казанлък

Милена Фотева – ПГТТМ, гр.Казанлък

Павлинка Георгиева – ПГЖПТ “Никола Й. Вапцаров”, гр.Горна Оряховица

инж.Николай Благов – ЦПО “БДЖ”, гр.София

Вангелия Налджијева, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич

Петър Гогушев, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич

Янина Апостолова, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Войкова, Ант. и колектив. Икономика. Мартилен. 2003.
2. Войкова, Ант. Обща теория на пазарното стопанство. ЧПГ. 1997.
3. Кънев, М. Микроикономика. Мартилен. 2002.
4. **Кънев, М. Макроикономика. Мартилен. 2002.**
5. Пирян, А. **Обща икономическа теория**, Сиела 2001.
6. Маринов, З. Основи на пазарната икономика. Мартилен. 2004.
7. Янкова, С. Основи на пазарната икономика. Помагало за самостоятелна работа. Хермес. 1995.
8. Георгиева, Кр. Микроикономикс. I и II част. Инвест Кинов. 1993.
9. Савов, Ст. Обща теория на пазарното стопанство. Сиком. 1992.
10. Гечев, Р. Макроикономика. Люрен. 1994.

Утвърдил:
Таня Иванова
Директор на
ПГМЕТ “Юрий Гагарин”

УЧЕБНА ПРОГРАМА
за *разширена* професионална подготовка
по
ИКОНОМИКА НА АВТОТРАНСПОРТНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ
(учебна практика)
за IX клас

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

КОД 840 „Транспортни услуги“

ПРОФЕСИЯ:

КОД 840110 „Спедитор - логистик“

СПЕЦИАЛНОСТ:

КОД 8401101 „Спедиция, транспортна и складова логистика“

Учебната програма е разработена с участието на местния бизнес, във връзка с изискванията на чл. 16, ал. 3 от Наредба №4 / 30.11.2015 г. за учебния план, приет е на заседание на Педагогическия съвет – протокол № 13 / 13.09.2022 г., съгласуван е с Обществения съвет към училището – протокол № 6 / 09.09.2022 г., Утвърден е със заповед на директора

20.9-608/13.09.2022г.

Петрич, 2022

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА И ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебната програма е предназначена за професията **Спедитор - логистик**, специалност **Спедиция, транспортна и складова логистика**, от професионално направление **Транспортни услуги**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение, за които по учебния план се изучава учебният предмет **Учебна практика по Икономика на автотранспортното предприятие**.

В учебната програма е включено учебно съдържание, с овладяването на което се цели учениците да придобият знания и умения за анализ на организационната структура на управление и управленски функции и за вземане на управленски решения.

Обучението по предмета има за цел придобиване професионални компетенции за практическото приложение на методите при вземане на управленски решения, изчисляване на работната заплата и отчитане числеността и движението на човешките ресурси.

Учениците се запознават с особеностите при изчисляване на показателите за използване на различните видове дълготрайни материални активи в транспорта и изчисляване ефективността на инвестиционните проекти чрез използване на различни методи.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от културно-образователната област **Математика, Информатика, Информационни технологии** и отрасловата и специфична подготовка по професията.

Учебното съдържание е структурирано в десет взаимосвързани раздела. Във всеки раздел то е групирено в примерни теми. В началото на учебната година, учителят разпределя учебните часове за всяка тема, като в рамките на определения брой часове влючи и теми за възможностите за професионална реализация и кариерно развитие чрез включване в продължаващо професионално обучение.

Обучението се провежда чрез практически уроци и се организира чрез прилагане на интегрален подход, чрез активното включване на ученика в учебния процес, чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание и чрез решаване и анализиране на управленски казуси за вземане на управленски решения.

Формирането на професионални компетенции по учебния предмет е основано и на решаване на управленски казуси, свързани с планирането и организирането на работата на персонала в транспортното предприятие и изработване на графици за работното време, изчисляване и планиране на материалните запаси, отчитане разходите на гориво-смазочни материали, изчисляване на средната работна заплата и динамиката на средната работна заплата, определяне на работната заплата и социалните и здравни осигуровки.

Учебна практика по Икономика на автотранспортното предприятие е част от знанията и уменията, които учениците получават от включените в различните учебни планове икономически предмети. Учебното съдържание е логическо продължение на **Икономика и управление и Спедиционна дейност**, за придобиване на практически умения в автотранспортните предприятия.

Значително място в учебната програма е отделено за упражнения, решаване на казуси и задачи. Целта при тяхното провеждане е не само да се затвърдят придобитите знания, но и да се развият умения за самостоятелна работа по отделните теми.

II. ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ ЗА УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

IX клас: I учебен срок – 18 учебни седмици x 3 учебни часа = **54 учебни часа**

II учебен срок – 18 учебни седмици x 3 учебни часа = **54 учебни часа**

Общо: **108 учебни часа**

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИ И ТЕМИ	Брой часове по раздели
<i>1.</i>	<i>2.</i>
РАЗДЕЛ I. УПРАВЛЕНИЕ НА АВТОТРАНСПОРТНО ПРЕДПРИЯТИЕ Тема 1. Анализ на организационната структура на управление. Избор на организационно правна форма. Съставяне на организационна структура. Съставяне на длъжностни характеристики. Тема 2. Анализ на взетите управленски решения. Практическо приложение на методите за вземане на управленски решения. Решаване на управленски казуси за вземане на управленски решения. Тема 3. Управленски функции. Решаване на управленски казуси, свързани с планирането и организиране на работата на персонала в автотранспортната фирма. Изработване на графици за работното време. Изработване на системи за подбор на персонала, оценка на труда и неговата мотивация.	24
РАЗДЕЛ II. МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКА БАЗА НА АВТОТРАНСПОРТНО ПРЕДПРИЯТИЕ Тема 1. Изчисляване на показатели за използване на различните видове дълготрайни материални активи в транспорта. Анализиране на факторите, влияещи върху използването на дълготрайните активи на автотранспортното предприятие. Изчисляване на показатели за използване на различните видове дълготрайни материални активи в транспорта. Тема 2. Изчисляване на ефективността на инвестиционните проекти чрез използване на различни методи. Анализиране на значението на инвестиционната политика и иновациите за автотранспортното предприятие. Изчисляване на ефективността на инвестиционните проекти чрез използване на различни методи.	12

1.	2.
<p style="text-align: center;">РАЗДЕЛ III. ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ЕКСПЛОАТАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ</p> <p>Тема 1. Изчисляване на технико-икономически показатели за използване на подвижния състав при товарни превози. Изчисляване на технико-икономически показатели за използване на подвижния състав по време, мощност и производителност.</p> <p>Тема 2. Изчисляване на технико-икономически показатели за използване на подвижния състав при пътническите превози. Изчисляване на технико-икономически показатели за използване на подвижния състав по време, мощност и производителност.</p>	6
<p style="text-align: center;">РАЗДЕЛ IV. СПОМАГАТЕЛНА ДЕЙНОСТ В АВТОТРАНСПОРТА</p> <p>Тема 1. Поддържане и ремонт. Планиране на техническото обслужване и ремонта на автомобилите. Определяне влиянието на различни фактори върху ефективността.</p> <p>Тема 2. Амортизационен план. Методи за начисляване на амортизационни отчисления. Разработване на амортизационен план.</p>	12
<p style="text-align: center;">РАЗДЕЛ V. ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ РЕСУРСИ</p> <p>Тема 1. Постъпления и запаси на материали и горива. Планиране на материалните запаси.</p> <p>Тема 2. Отчитане разходите на гориво-смазочни материали. Отчитане разходите на гориво-смазочни материали на отделните автомобили. Отчитане разходите на гориво-смазочни материали на автотранспортното предприятие.</p> <p>Тема 3. Решаване на транспортни задачи. Анализиране на експлоатационната дейност на автотранспортното предприятие. Решаване на транспортни задачи.</p>	15
<p style="text-align: center;">РАЗДЕЛ VI. ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ</p> <p>Тема 1. Заплащане на труда в транспорта. Изчисляване на средната работна заплата и динамиката на средната работна заплата. Определяне на работната заплата и социалните и здравни осигуровки. Определяне на фонд работна заплата на автотранспортно предприятие.</p> <p>Тема 2. Изчисляване на работна заплата. Изчисляване на работната заплата на различните категории персонал на автотранспортно предприятие.</p> <p>Тема 3. Отчитане числеността и движението на човешките ресурси. Определяне на етапите в процеса на управление на човешките ресурси. Отчитане числеността и движението на човешките ресурси. Разработване на програма за развитие на човешките ресурси.</p>	21

1.	2.
Раздел VII. ФИНАНСИ. ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО	18
Тема 1. Анализ на финансовото състояние. Изчисляване на показатели, отразяващи финансовия резултат на транспортно дружество.	
Тема 2. Изчисляване на рентабилност. Изчисляване на рентабилност на база разходи, приходи и анализ на рентабилността на целия капитал.	
Тема 3. Доходи от ценни книжа. Изчисляване на дивиденди. Определяне цената на акциите.	
ОБЩО	108

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва

да знаят :

- целите, принципите и методите за управление на автотранспортното предприятие в реални пазарни условия;
- планирането на икономическата дейност на автотранспортното предприятие;
- същността, видовете и методите за вземане на управленско решение;
- организирането на икономическата дейност и реализирането на целите на автотранспортното предприятие.

да могат да:

- изчисляват технико-икономически показатели на автотранспортното предприятие;
- съставят длъжностни характеристики и организационни структури на управление;
- съставят амортизационен план;
- изчисляват работна заплата;
- правят анализ на финансовото състояние на автотранспортното предприятие;
- изготвят и попълват документи за извършване на автомобилни превози;
- попълват документи за транспортно застраховане;
- спазват правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Милена Фотева – ПГТТМ, гр.Казанлък
2. Галя Енева – ПГТТМ, гр.Казанлък
3. Петър Гогушев, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич
4. Вангелия Налджијева, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Войкова, А. и колектив. Икономика. Мартилен. 2003.
2. Барбов, Т. Икономика и организация на транспорта. Галактика. 2000.
3. Войкова, А. и колектив. Икономика, маркетинг и мениджмънт. ИК "Гез-Либрис". 1995.
4. Войкова, А. Мениджмънт и маркетинг. Тилиа. 1996.
5. Мутафчиев, Л. Икономика на транспорта. Стопанство. 1995.
6. Тодоров, К. Предприемачество и мениджмънт. Мартилен. 2004.
7. Ангелов, А. Основи на мениджмънта. Тракия-М. 1998.
8. Симеонов, Д. Основи на автомобилния транспорт. ТУ - Русе. 1991.
9. Брешков, И. Управление на транспорта. Стопанство. 1995.

ул. “Свобода” № 31
гр. Петрич

тел.: 0882 655 776
e-mail: pgmet_petrich@mail.bg

www.pgmet1.com

Утвърдил:
Таня Иванова
Директор на
ПГМЕТ “Юрий Гагарин”

УЧЕБНА ПРОГРАМА
за *разширена* професионална подготовка
по
ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРЕВОЗИТЕ
(учебна практика)
за IX клас

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

КОД 840 „Транспортни услуги“

ПРОФЕСИЯ:

КОД 840110 „Спедитор - логистик“

СПЕЦИАЛНОСТ:

КОД 8401101 „Спедиция, транспортна и складова логистика“

Учебната програма е разработена с участието на местния бизнес, във връзка с изискванията на чл. 16, ал. 3 от Наредба №4 / 30.11.2015 г. за учебния план, приет е на заседание на Педагогическия съвет – протокол № 13 / 13.09.2022 г., съгласуван е с Обществения съвет към училището – протокол № 6 / 09.09.2022 г., Утвърден е със заповед на директора *до 9-608/13.09.2022г.*

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА И ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебната програма е предназначена за професията **Спедитор - логистик**, специалност **Спедиция, транспортна и складова логистика**, от професионално направление **Транспортни услуги**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение, за която по учебния план се изучава учебният предмет **Учебна практика по: Организация на превозите**.

В учебната програма е включено учебно съдържание, с овладяването на което се цели учениците да придобият комплексни знания за анализ на организационната структура на управление, организация и технология на превозния процес.

Обучението по предмета има за цел придобиване на професионални компетенции за практическото приложение на методите за вземане на управленски решения.

Учениците се запознават с особеностите при изчисляване на показателите за използване на различните видове дълготрайни материални активи в транспорта и изчисляване на ефективността на инвестиционните проекти чрез използване на различни методи.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от културно-образователните области **Математика, информатика и информационни технологии** и с учебните предмети от отрасловата и специфична подготовка по професията.

Учебното съдържание в учебната програма е структурирано в три взаимносвързани раздела. Във всеки раздел то е групирено в примерни теми. В началото на учебната година, учителят разпределя учебните часове за всяка тема, като в рамките на определения брой часове влючи и теми за възможностите за професионална реализация и кариерно развитие чрез включване в продължаващо професионално обучение.

Обучението се провежда чрез практически уроци и се организира чрез прилагане на интегрален подход чрез активното включване на ученика в учебния процес, чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание и чрез решаване и анализиране на организационни казуси за вземане на организационни решения.

Учебната практика по **Организация на превозите** е част от знанията и уменията, които учениците получават от включените в различните учебни планове икономически предмети. Учебното съдържание е логическо продължение на **Икономика и управление и спедиционна дейност**, за придобиване на практически умения в автотранспортните предприятия.

Значително място в учебната програма е отделено за упражнения, решаване на казуси и задачи. Целта при тяхното провеждане е не само да се затвърдят придобитите знания, но и да се развият умения за самостоятелна работа по отделните теми.

Голямата по обем и разнообразна по съдържание информация изисква обучението да се провежда в специализиран учебен кабинет, оборудван с необходимите дидактически материали - табла, таблици, диаграми, фотоси, справочна и фирмена литература, нормативни документи и учебно-технически средства.

II. ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ ЗА УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

IX клас: I учебен срок – 18 учебни седмици x 2 учебни часа = **36 учебни часа**

II учебен срок – 18 учебни седмици x 2 учебни часа = **36 учебни часа**

Общо: 72 учебни часа

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИ И ТЕМИ	Брой часове по раздели
1	2
<p>РАЗДЕЛ I. ЕКСПЛОАТАЦИОННИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАБОТАТА НА ТРАНСПОРТНИТЕ СРЕДСТВА</p> <p>Тема 1. Техничко-експлоатационни показатели за използването на подвижния състав и измерители на транспортната работа. Количествен баланс, баланс на времето и баланс на пробег на автомобилите. Коефициенти, характеризиращи използването на парка, използването на времето през денонощието, работното време, нарядното време. Коефициенти, отчитащи използване на пробег.</p> <p>Тема 2. Показатели за използване на товароспособността и пътниковместимостта на транспортните средства. Отчитане и пресмятане на коефициенти за статично и динамично използване на товароместимост и пътниковместимост. Набиране на данни. Замерване, отчитане и пресмятане на средни скорости на движение: експлоатационна скорост, техническа скорост, търговска скорост. Обследване време в престои.</p> <p>Тема 3. Производителност на автомобила. Набиране на данни. Обработка и пресмятане на показатели. Отчитане работата в пътническите превози.</p>	36
<p>РАЗДЕЛ II. ТЕХНОЛОГИЯ НА ПРЕВОЗНИЯ ПРОЦЕС</p> <p>Тема 1. Организация и технология на превозния процес. Маршрутизация на превозния процес, пресмятане технико-експлоатационните показатели при махалообразен, кръгов и линеен маршрут за товарни и пътнически превози. Организация на дейностите на линейния персонал. Задължения и отговорности. Организация на движението на автомобилите влекачи със сменяеми ремаркета (полуре-маркета) и автосамосвали. Организация на превозите на дълги разстояния.</p> <p>Тема 2. Организация на движението в градския транспорт. Основни елементи на превозния процес. Количествени и качествени измерители. Структура на градската мрежа. Организиране на линии. Измерване на пътничкопотока. Определяне необходимия брой транспортни средства по хронограма на движението. Изработване на разписания и графици за движението на превозните транспортни средства.</p>	24

1	2
<p>Тема 3. Отчитане и контрол на превозната дейност в товарни и пътнически превози.</p> <p>Организация на линейния и нелинейния диспечерски персонал. Организационни структури. Взаимодействие между структурите, задължения и правомощия на персонала. Попълване и обработка на документи, контролни ведомости, отчетни справки, наряден лист, сведения за работата на транспортните средства. Графици за работата на водачите.</p>	
<p>РАЗДЕЛ III. ОРГАНИЗАЦИЯ НА СПОМАГАТЕЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ</p> <p>Тема 1. Организация и планиране техническото обслужване на автомобилите и планово-предупредителните ремонти.</p> <p>Определяне броя на техническите обслужвания. Ежедневно обслужване (ЕО). Техническо обслужване ТО-1 и ТО-2. Сезонно обслужване (СО). Основни ремонти. Изработване годишни графици за обслужване и ремонт на автомобилите. Съгласуване работата на бригадите, водачите и сервизните работници.</p> <p>Тема 2. Тарифиране на транспортната услуга.</p> <p>Изчисляване на превозна цена според вида на транспортната услуга. Влияние на транспортните условия върху производителността и превозната цена. Особености в отчитане на транспортната работа.</p>	12
ОБЩО	72

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва да знаят:

- правилната технология на превозния процес;
- организацията и технологията за извършване на видовете техническо обслужване;
- изискванията за безопасна експлоатация при транспортиране на товари и претоварни дейности;
- правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и почивка;
- правилата, относно работното време на екипажите на транспортните средства и използването на тахографите;
- отговорностите на водачите по отношение получаването, превоза и доставяне на товара, в съответствие с договорените условия;

да могат да:

- прилагат разпоредбите относно превозите на товари;
- приемат и предават товари и обработват документите по превоза;
- спазват условията по превоза;
- организират работата на водачите, според вида на транспортната услуга;
- организират диспечерски контрол по регулярност на графици и разписания за движение на транспортните средства;
- организират техническата експлоатация на транспортните средства в съответствие с нормите за обслужвания и ремонти;
- спазват правилата за здравословни и безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Милка Кацарова – ПГТ “Макгахан”, гр. София
2. инж. Антония Гаврилова – ПГТ “Макгахан”, гр. София
3. Петър Гогушев, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич
4. Вангелия Налджијева, Професионална гимназия по механоелектротехника „Юрий Гагарин“ – Петрич

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Мутафчиев, Л. и кол. Икономика, организация и управление на транспорта. УНСС. 1994.
2. Мутафчиев, Л. Икономика на транспорта. УНСС. 1995.
3. Вражалиев, Н. Организация на превозите. УНСС. 1997.
4. Мутафчиев, Л. Организация на градски пътнически транспорт. 1995.
5. Войкова, А. и кол. Иновационни дейности във фирмата. учебник-записки.